

Tekst: Willem van der Meiden
Beeld: Herk Visscher

‘Refoweb is een luis in de pels’

De digitale revolutie gaat de refo's bepaald niet voorbij. Internetsite Refoweb kende afgelopen jaar bijna een miljoen bezoekers. Gert Jansen is de redacteur van de populaire vragenrubriek. Zijn voorspelling: “Er zal steeds meer openheid komen.”

Ik ben een vrouw van 24 en heb last van vervelende jaloerse gevoelens.” “Moeten we altijd de keuzes van de kerkenraad accepteren?” “Waarom had Luther zo'n hekel aan de Joden?” “Kun je zwanger worden als je seks hebt met je kleren aan?” “Is je geloof belangrijker dan de goede werken die je in je leven doet?” “Hoe kan ik mijn misbruikte vriendin het beste helpen?” Vragen uit het refoleven gegrepen, een willekeurige verzameling uit de vragenrubriek van *Refoweb*. Alle vragenstellers krijgen antwoord en de antwoorden zijn vaak even openhartig als de vragen. De vragen gaan over God en de mensen, over leer en leven, over kerk en samenleving. De website Refoweb bestaat sinds 2001 en is de grootste reformatorische jongerensite van Nederland. Een van de oprichters en vaste medewerkers is journalist Gert Jansen uit Valburg. Hij vertelt over het succes en de bijzondere kenmerken van de website en over rol van de nieuwe media in de gereformeerde gezindte.

Hoe worden de digitale media in de reformatorische gezindte beoordeeld? Afwijzend, afwachtend, enthousiast? “Alles gaat bij ons hooguit iets trager en met wat meer tegenstand. Begin 2000 startte *rdnet* met daarop alleen maar een lijst van goedgekeurde websites. De bezwaren op Refoweb tegen het chatten toen, dat is nu ondenkbaar. Filmpjes op YouTube lagen indertijd ook nogal gevoelig. Dat deden wij al in 2005. Ik krijg de indruk dat die afwachtende houding een stuk minder is geworden. Ik ken weinig mensen die geen Facebook of Instagram hebben. Natuurlijk zijn er met name op de ultrarechterflank nog wel tegenstanders van internet en sociale media te vinden, maar dat is een uitstervende groep.”

De site is aanzienlijk openhartiger, zeker in de vragenrubriek, dan de meeste klassieke gedrukte media van de gereformeerde gezindte. Kun je als je vijftien jaar overziet verschuivingen zien in de geagendeerde thema's en in de vragen die leven onder de bezoekers? “Zeker. Vroeger gingen veel vragen over of iets al dan niet is toegestaan. *Mag je als christen...?* En natuurlijk de bekende refo-vragen over broek, rok, hoedje, zondagsbesteding. Dat zie je nu een stuk minder, misschien ook doordat hierover in ons archief al veel antwoorden staan. Vragen over toe-eigening van het heil, geloofszekerheid en -onzekerheid blijven geliefd en nemen ook toe. De vragen gaan meer de diepte in. Relationale vragen zijn ook populair, zowel over eigen (psychische) problemen als kwesties binnen familierelaties. Er wordt

openlijker over gesproken. Aangezien anonimiteit wordt gewaarborgd, is de drempel hiervoor bij ons laag. Evenals onze openhartigheid in vrijwel alle zaken, zoals over seksualiteit in het algemeen en seksueel misbruik en incest in het bijzonder, zorgt voor een lage drempel. We maken hierbij gebruik van de deskundigheid van tal van hulpverleners en -organisaties.”

De vragenrubriek is druk bezocht. De mensen van het panel die de vragen beantwoorden komen uit allerlei verschillende kerken. Worden de kerkelijke scheidslijnen bij jullie minder scherp getrokken en zie je dit als een startpunt voor meer samenwerking en minder verkokering in de zuil? “Refoweb heeft vanaf het begin geprobeerd samenwerking te zoeken met kerken en

Paspoort

Gert Janssen (1961) is medeoprichter van Refoweb en redacteur van de vragenrubriek op deze website.

- Is zelfstandig persfotograaf voor onder andere De Telegraaf, AD en het ANP.
- Werkte eerder 28 jaar als verslaggever en bureauredacteur voor het Reformatorisch Dagblad.
- Is ouderling en scriba (secretaris) van de hervormde gemeente Valburg-Homoet.
- Refoweb (www.refoweb.nl) werd in 2015 bijna een miljoen keer bezocht. De helft van de bezoekers is jonger dan 34 jaar. De vragenrubriek is het meest populair. ➔

maart 2016 **volzin.** 41

* refo's

reformatorische organisaties. Dat verliep in eerste instantie moeizaam, ook omdat we ons nog moesten bewijzen. Nadat diverse predikanten uit de breedte van de gereformeerde gezindte hun medewerking hadden toegezegd, ging dat soepeler. De site heeft, denk ik, binnen de gereformeerde gezindte wel een voorbeeldfunctie als het gaat om samenwerking en het leggen van verbindingen. We zijn het grootste reformatorische jongerenportal van ons land. Dat komt mede door onze vragenrubriek, die met zo'n keur aan onderwerpen en met het aantal vrijwillige panelleden zijn gelijke op internet niet kent. Daar zijn we natuurlijk dankbaar voor en trots op. We blijven tegelijkertijd de luis in de reformatorische pels en zijn niet bang om kritiek te leveren op de eigen achterban. Onze panelleden accepteren dat ook. Het is vaak kritiek die ze zelf niet of nauwelijks durven te leveren. Wij hebben ook geen organisatie boven ons waar we verantwoording aan hoeven af te leggen.”

Vindt jullie voorbeeld navolging binnen de gereformeerde gezindte?

“Via Refoweb hebben bezoekers uit onze achterban ook over de muren van hun eigen kerk leren kijken, waardoor er meer begrip en respect voor elkaars standpunten is ontstaan. Waar vroeger vooral de eigen leer werd verdedigd, zie je nu de discussies zich verdiepen. Het gaat nu meer over het leven (met Christus). Ook jongeren die behoren tot het hypercalvinisme nemen

geen genoegen meer met alleen maar de uitverkiezingsleer en ‘het moet je gegeven worden’, maar ze houden preken van dominees vaker tegen het licht van het Woord. Er is meer bijbelonderzoek, vooral bij de wat meer serieuze jongeren. Het is wellicht nog aardig te vermelden dat de samenwerking van predikanten op Refoweb uiteindelijk ten grondslag ligt aan het openstellen van de kansel voor alle bijbelgetrouwe reformatorische predikanten in mijn eigen hervormde gemeente. We zijn de eerste kerkelijke gemeente in Nederland die in principe predikanten uit alle reformatorische kerken toestaat om bij ons te preken. Of die predikanten van hun eigen kerkverband of gemeente toestemming krijgen om bij ons voor te gaan is natuurlijk een andere vraag.”

Wat is volgens jou de toekomst van de gereformeerde gezindte? Zal er, onder andere door de digitale revolutie, meer openheid komen naar buiten toe? En wat zullen de belangrijkste thema's worden voor de komende jaren?

“Er zal zeker meer openheid komen, mede als gevolg van overheidsmaatregelen, maar ook omdat veel meer jongeren dan vroeger studeren en in aanraking komen met andersdenkenden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan schrijfster Franca Treur, die daardoor het geloof vaarwel heeft gezegd. Zij is overigens heel populair onder jongeren in de gereformeerde gezindte. Jongeren nemen geen genoegen meer met de uitleg van dominee of kerkenraad, maar gaan zelf op zoek naar antwoorden. Daar wordt openlijk over gediscussieerd via de interactieve media, dus ook op Refoweb. Mensen zullen steeds meer gaan zoeken naar wat bindt dan naar wat scheidt. Dat komt ook door het verdwijnen van christelijke vastigheden in het openbare en maatschappelijke leven, zoals de visie op zondagsrust, abortus en euthanasie. Theologisch zal de leer van de uitverkiezing onder druk komen te staan, de dubbele predestinatie vooral, de leer dus dat God al tevoren heeft bepaald wie verloren gaat en wie behouden wordt. Ter rechterzijde zie je al een ontwikkeling dat de dubbele predestinatie niet uitsluitend meer als een muur wordt opgetrokken. Aan de linkerzijde zie je dat verkiezing en erfzonde

geen kwesties meer zijn, mede onder invloed van de evangelische en ‘refogelische’ bewegingen. Vrolijk-orthodoxe bewegingen oefenen onmiskenbaar een grote invloed uit op onze jongeren. In het pastoraat zal meer aandacht komen voor familierelaties. Je ziet het aantal echtscheidingen ook in onze gezindte toenemen, met als gevolg ernstige relationele problemen in gezinnen en families. In het pastoraat zal daar steeds meer oog voor komen en dat moet ook. Verder zie je onder veel jongeren een ontwikkeling waarin ze zonder problemen schakelen tussen kerk en wereld. Popmuziek, drank en seks voor het huwelijk zien ze als een wereld die prima te combineren is met hun eigen geloof. Wereldmijding is voor hen geen punt van discussie meer. Kerk en geloof raken dan ondergeschikt aan de eigen al dan niet religieuze gevoelens: wat goed voelt, is ook goed. Emocultuur is er ook onder jeugd in de gereformeerde gezindte, mede veroorzaakt doordat deze jongeren in hun kerkelijke gemeente nauwelijks nog identificatiefiguren hebben: mensen met een oprecht en eenvoudig geloof tegen wie ze opkijken en op wie ze jaloers zijn. En dat is weer veroorzaakt door de godsdienstige angstcultuur die her en der nog heerst. Wie belijdt een kind van God te zijn en aan het avondmaal gaat, kan in de rechterflank rekenen op een stevig bezoek van de kerkenraad, waarbij vaak zeer kritische, bevindelijke vragen worden gesteld en ambtsdragers niet schromen hun oordeel over deze ‘vermeende’ bekering uit te spreken. In dat geval kom je er liever niet voor uit tot de ware gelovigen te behoren en houd je dat graag binnenskamers.”

Zie je dit over de hele breedte van de gereformeerde gezindte gebeuren?

“Er zijn ook jongeren die op zoek gaan naar de zin van het bestaan en naar de God van hun voorouders. Bij hen zie je een toenemende belangstelling voor de boeken uit de Engelse en Schotse puriteinse traditie, vaak gecombineerd met bezoek aan jongeren- en verdiepingsavonden waar op een laagdrempelige en open wijze het evangelie wordt verkondigd. Langzamerhand zie je die vorm van prediking ook in het midden van onze gezindte meer voet aan grond krijgen.” ●

Meer over refo's

Boeken: F. van Lieburg (red.): *Refogeschiedenis in perspectief. Opstellen over de bevindelijke traditie* (Jongbloed, 2007); te downloaden via: www.dutchbiblebelt.org/fileadmin/Uploads/2007Refogeschiedenis_BUN-DEL.pdf; Jan Zwemer: *De bevindelijk gereformeerden* (Kok, 2001); Gert-Jan van Dijk: *Het geloof der vaderen* (SUN/Boom, 1996); Teus van de Lagemaat: *De stille revolutie* (BDUMedia, 2013; over de Gereformeerde Bond).
Digitaal: www.refoweb.nl; www.refdag.nl; www.dutchbiblebelt.org; www.sgp.nl.